

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

דבר העורך

'חדש' אסור מן התורה!

מנהג ישראל תורה: ידוע מה שכתב **החתם סופר** (שו"ת חתם סופר חלק ב יורה דעה סימן יט) אין למנהג לחדש איסור ומכלל שכן היתר, כי מנהג ישראל תורה היא, והכלל ה'חדש' אסור מן התורה בכל מקום, והישן ומיושן משובח ממנו. עכ"ל.

הדברים נאמרו בתקופת ההשכלה הארוה, מחשש שיכנסו רוחות זרות בכלל ישראל, מפרשבורג יצאה הקריאה לכל בית ישראל לא לחדש דברים, להגן כחומה בצורה על משמור התורה הקדושה.

ענין זה מסור לחכמי התורה גדולי ישראל שבכל דור ודור, לקבוע לגבי מה אומרים 'חדש' אסור מן התורה, כגון 'עוגב וכלי שיר בבית הכנסת'. ובאיזה דבר אדרבה אומרים 'אכשר דרא' אהרינו שזכינו, כגון שבעבר שחטו ב'סכין' מתכת' שעלול להתעקם, וכיום ב'סכין' פלדה' שאינו מתעקם.

בנושאים מסוימים נחלקו גדולי ישראל, האם להכניס דברים חדשים או לא. כמו ב'מצות מכונה' **שהדברי חיים מצאנז והג"ר שלמה קלוגר** נלחמו שאסור לאוכלם בפסח, 'וכל המשנה ידו על התחתונה', והדברי חיים הגדיר מצות מכונה 'חמץ גמור', ומאיך **השואל והכתב סופר**, הורו שמצות מכונה מהודרות פי כמה ממצות יד (הובא בהרחבה בגיליון עומק הפשט 155).

וכן לגבי אמירת הקניות על קדושי השואה, שכמה גדולים ואדמו"רים כתבו קניות, והורה **הגר"ש וואזנר זצ"ל** שראוי לאומרים בציבור בקיות תשעה באב, מאיך הורה בתוקף **הגראמ"מ שך זצ"ל** לא להכניס שינויים בנוסח המקובל לנו מדור דור.

בגיליון הנוכחי, בפולמוס הרצועות החדשות שספוגות בצבע שחור, אנו רואים שנחלקו הדעות האם הוא בכלל 'חדש' אסור מן התורה' שבדורות הקודמים לא העלו על דעתם לייצר רצועות כאלו, ואין לנהוג כן.

או שאדרבה יש לנהוג כן, כי כיום 'אכשר דרא' ומצוי בידי יראי ד' מעבדי העוירות אפשרויות מתקדמות, ומצילחים לייצר רצועות מפורטות ביותר, ומסתבר שבעבר לא היתה אפשרות טכנית לייצר רצועות כאלו.

וכמו שבעבר במשך אלפי שנים כלל ישראל הניחו בתי תפילין מעור בהמה דקה, וכיום שנוצרה האפשרות לייצרם, כמעט כל ישראל מניחים בתי התפילין מעור בהמה גסה, ואף אחד לא צווח על כך 'חדש' אסור מן התורה'.

בברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'רצועות שחורות משני צדדים'

הלכה למשה מסיני

רצועות שחורות: בגיליונות האחרונים (277-278) עסקנו בדני שחורות הרצועות והבתים, מתי כשר לכתחילה או בדיעבד, ומתי פסול מעיקר הדין. בגיליון הנוכחי (279) נעסוק בסוגי הרצועות, צבוע שחור מצד אחד, צבוע שחור משני צדדים, פולמוס הרצועות החדשות שספוגות בצבע שחור מצד לצד.

1. שחור מצד אחד

הלכה למשה מסיני: מבואר **בגמ'** (מנחות דף לה.) אמר רב יצחק רצועות שחורות הלכה למשה מסיני, ובתירוץ הגמ' שם מבואר שרק מבחוץ צריכות להיות שחורות, אך מבפנים אפשר שיהיו ירוקות, או שחורות, או לבנות, חוץ מצבע אדום מפני גנאי שאם יתהפך ויראו אדום יחשבו שנצבע בדם צרעת או דם נדה. וכן נפסק **ברמב"ם** (תפילין פרק ג הלכה יד) **בטור ובשו"ע** (סימן לג סעיף ג) הלכה למשה מסיני שיהיו רצועות התפילין בין של ראש, בין של יד, שחורות מבחוץ, אבל אחורי הרצועות יכול לצבוע שיהיו באיזה צבע שירצה חוץ מאדום.

ומבואר **ברש"י** (מנחות לה: ד"ה ונוייהן לבר), שבעור יש שני צדדים, צד השיער הוא חלק, והצד של הבשר אינו חלק, ונוי הרצועות לצבוע את צד החלק שהוא צד השיער.

2. שחור משני צדדים

נוי תפילין: מחדש **הרמב"ם** (תפילין פרק ג הלכה יד) וז"ל ואל יהיה אחורי הרצועה לעולם, אלא כעין הקציצה אם ירוקין ואם לבנה לבנים, ונוי הוא לתפילין שיהיו כולם שחורות הקציצה והרצועה כולה. והיינו שלדעת הרמב"ם יש ענין לצבוע בשחור מבפנים מצד נוי התפילין, אך אינו מכלל הלכה למשה מסיני.

וכן הביא **בדרכי משה** (אות ב) מה שכתב **האור זרוע** (חלק א

תמונה נדירה:
מין החפץ חיים
עטור בתפילין

שחור משני צדדים

שחור מצד אחד

לעילוי נשמת הר"ר יעקב צבי בן הר"ר יצחק זצ"ל

ולעילוי נשמת האשה הצדקנית מרת חנה אסתר בת הר"ר אברהם ע"ה ת.נ.צ.ב.ה.

ויותר בציבור, לייצר רצועות שחורות משני הצדדים, שגם בתוך הרצועה כל עובי העור שחור לגמרי, על ידי שריית וספיגת העור בדיו שחור, כך שלא ירד מהם השחורות לעולם, וכל זמן שהרצועה קיימת לא ישיר שיפוט שחורות, ואפילו אם יורד שכבה מהרצועה, עדיין נשארת שחורה כי מתגלה השכבה שחורה שמתחת לה. שגם בצבעה בשחור. בשורות שלפנינו מוגש לפניכם, תמצית הסברות שנאמרו האם יש בכך מעלה ויתרון יותר מהרצועה הרגילה, או שרב החיסרון על המעלה שנבדל.

מקורות: מאמר בעד, מאת הג"ר יקותיאל זלמן גאלד שליט"א (עץ חיים באבוב חלק ח עמוד קלג), **גאב"ד קוממויות הג"ר משה יוסף מאיר מנדלזון שליט"א** בקונטרס מיוחד בדיני התפילין, מוכיח שהרבה פוסקים סוברים שזה הידור מבורך לצבוע משני צדדים. סיכום נפלא מאת הג"ר ישראל דב שפירא שליט"א (קונטרס מדושני עונת סימן טו). תשובה מקיפה מאת הג"ר דינאל גודיס שליט"א (מנחת דינאל חלק א סימן ח). שיש בזה דקדוק במצות תפילין, והוסף להוכיח, שצריך שיהיה היכר לצד החיצוני שהוא שחור ומבהיק, לצד הפנימי שהוא שחור ואינו מבהיק. **בהערות איש מצליח** לבא"ח כתבו שגם המשחיר צריך שהצד החיצוני יהיה מבריק יותר. מאמר נגד, מאת הג"ר מנחם יהודה גרוס שליט"א (לשכת הקודש חלק ב עמוד קנט). תשובה בשבט הלוי (חלק יא סימן קסח אה"ת ב) בשם הג"ר בן ציון ואזנר שליט"א.

הסברות בעד: יש להעדיף רצועות מהודרות אלו הספוגות בצבע שחור, א גם אם נניח שאין בזה הידור הלכתי, יש בזה הידור במציאות, שישאר תמיד שחור ואין שום חשש שיתקלף הצבע לעולם, ולא יצטרך לחשוש ולבדוק תמיד אולי התקלף קצת, ופעמים שמתקלף צבע הרצועות באופן פוסל ואינו משים לב לצובעם, ואף כאשר צובעים מצוי ששוכח לחיות ולשם קדושת תפילין. ב. גם חודי הרצועות שחורות, ומרויחים את שיטת הקסת הסופר שיהיה מגדולי הפוסקים בעינינו סת"ם, שהסתפק אולי הצדדים הוא בכלל 'הלכה למשה מסיני' שצריך לצבועם שחור. ג. גם הצד הפנימי שחור, ומרויחים את שיטת הרמב"ם שיש בזה משום נוי, ושטית האריז"ל ששל פי קבלה יש להשחיר משני הצדדים. ד. גם אם יתקשר הרצועה עדיין יהיה צבע שחור בצד החיצוני.

ה. מה שטענו שאין לנהוג כן דבר שלא נהגו בו אבותינו וכפי שכבת הפוסקים 'ולא נהגו כן', הרי מציאות זו לא הייתה קיימת בעבר, שבעבר לא היו אפשרות לייצר רצועות שחורות הספוגות בדיו מצד לצד, ורק בשנים האחרונות המציאות שחורה, ועל אופן כזה לא דברו כל הפוסקים הגדולים, ועוד שיעקר הטעם אינו כדי להרויח את שיטת הרמב"ם, אלא עצה ופוטנט אין לא יצטרך לצבוע כל יום את קליפתו הצבע, ובשחור משני צדדים על ידי צביעה חיצונית עדיין קיים חשש, ורק בשרייה בדיו בטל החשש. ו. חשש רחוק של 'אל תטוש', בטל מול חשש מצוי ביותר של 'קרקפתא דלא מנח תפילין'. ובדרך צחות, מה שמנחת תפילין פסולת עליו לחוש משום 'אל תטוש', שכן אבותינו הניחו תפילין כשרים. ז. אין חשש חציצה כמבואר לעיל.

הסברות נגד: א. כיום מצוי רצועות משובחות וכמעט לא מתקלף הצבע ואם יתקלף יתקנם בצבע תפילין ויאמר בפה מלא 'לשם קדושת תפילין' כפי שהנהגו בכל הדורות. ב. להלכה לא נוקטים את שיטת הקסת הפנימי, וכפי שהוכיח החזו"א מברורן שאמר (הובא בגיליון עומק הפשט 278). ג. אין לחוש לשיטת הרמב"ם כפי שכתבו בפירוש גדולי הפוסקים 'ולא נהגו כן', וגם על פי קבלה כתב מה אש יש שנהגו לצבוע שחור שני הצדדים. ד. עיקר הקפידא הוא בעצם ההיפוך ואין מועיל ששחור משני צדדים.

ה. בכל הדורות נהגו רוב ישראל להניח תפילין אשר הרצועות צבועות שחור רק מצד אחד, ואילו הצד השני נשאר בצבע המקורי של העור, ורק אנשים בודדים היו צובעים את הרצועות משני הצדדים בשחור, ואין לשנות ממנה אבותינו ורבותינו, ו'חדש סמור מן התורה', ול'ה משנה ידו על התחתונה'. ו. אנחנו לא חכמים יותר מכל גדולי הדורות, ועל זה נאמר 'אל תטוש תורת אמן'. ז. יש חשש חציצה, כמבואר לעיל.

נתהפכה הרצועה: מסופר בגמ' (מועד קטן דף כה), רב הונא

סימן (תקסד) בשם רבינו שמחה, ש'הרצועות מבפנים מצוה לצבוען כצבע הבתים. ועכשיו שנהגו בבתים שחורים, מצוה להשחיר הרצועות בין בפנים בין בחוץ'. שואל האור **דורע** על רבינו שמחה, שהרי הקפדה של התנא היא רק שיהיה ממין עור, ולא על הצבע של הרצועות.

וביאר בשו"ת הרדב"ז (חלק ה ללשונות הרמב"ם סימן נג, אלף תכו) שאנו יודעים שהצבע השחור מובחר לתפילין, מכך שהלכה למשה מסיני שיהיו פני הרצועה שחורים, ואם כן נוי הוא שיהיה הכל שחור אפילו אחורי הרצועה. וידייק כן מלשון הרא"ש (הלכות קטנות סימן ח), 'יש שעושים בתים של תפילין מעור לבן דלא נאמר שחורות אלא ברצועות, מכל מקום נוי תפילין הוא שיהיה הכל שחור'. ומדייק הרדב"ז 'מדקאמר הכל שחור משמע דאחורי הרצועה נמי קאי'.

לדעת שו"ת יכין ובעז' (חלק א סימן ק) כאשר משחיר את הרצועות גם מבפנים, מתקיים בכך המצוה של 'זה אלי ואנוהו', וכמו שמצינו שמצוה לאגוד את הלרוב משום 'זה אלי ואנוהו', כך יש מצוה להשחיר את בתי התפילין והרצועות גם מבפנים, והוכיח כך מבעל הטורים שכן מאריך להוכיח בשו"ת **זרע אמת** (חלק ג או"ח סימן ג) שצריך לעשות, להשחיר הרצועות משני הצדדים משום נוי תפילין, אך לא משום הלכה למשה מסיני.

אמנם, למעשה לא הפוסקים כתבו שלא נהגו כדברי הרמב"ם, כמבואר בבית יוסף **דרכי משה ונכנסת הגדולה** (סימן לג), והובא במשנ"ב (סימן לג ס"ק כא), שהביאו את דברי הרמב"ם והאור דורע להשחיר משני הצדדים, וסיימו 'ולא נהגו כן'.

מנהגים חלוקים: וכתב הג"ר משה שטרנבוך שליט"א (תשובות והנהגות חלק ב סימן כב, סת"ם כלהלכה פרק כד) שראה את רצועות התפילין של המהר"ל **דיסקין זצ"ל**, והיו צבועות בשחור משני הצדדים. והיינו משום נוי תפילין ומשום מצוה של 'זה אלי ואנוהו'. אולם הגרי"ז **מבריסק זצ"ל** לא התמיר בזה והניח תפילין עם רצועות צבועות רק מבחוץ, כי גם להרמב"ם אינו אלא נוי, וברצועות שלנו גם הצבע השחור שבצד החיצוני לא נראה נוי, ולהפך אם יצבע מבפנים, יש לחשוש ממקלל, מכיון שדיו יבש חוצץ.

העירוי איך שירך לחוש לחציצה, הרי מפורש בגמ' ברמב"ם ובשו"ע וכל הפוסקים שמוחרר לצבוע צד הפנימי בכל צבע שירצה חוץ מאדום, הרי שאין בזה חציצה. ועוד שכל לנאותן אינו חוצץ ומפורש ברמב"ם שנוי הוא לתפילין.

בשו"ת מהר"ם בריסק (חלק ב סימן פז) ביאר את הטעם שצובעים רק מצד אחד, אולי כי לא ברור לנו שהשחורות של הרצועות הם הנוי, שהרי עינינו רואות שמיים עורות גם בשאר צבעים, אלא שהלכה למשה מסיני שיהיו שחורות, ואין אנו יודעים סוד הדבר, ורק הרמב"ם לבדו סבר שזהו נוי לתפילין, ולכן לא התמיר בזה.

בשו"ת מנחת אלעזר (מונקאטש אות חיים ושלום סי' לג סק"ב) תמה על מוש"כ בספר כוונות להאריז"ל שיש להשחיר את הרצועות גם מאחור, והרי זה היפך מסוגיית הגמרא, והאריך בראיות והסיק שהפוסקים לא הזכירו זאת ולא ראינו ולא שמענו כלל מעולם כי שנהג להחמיר בזה, על כן אין לעשות חידוש עד יערה עלינו רוח ממרום.

על פי קבלה: **בשער הכוונות** ששער ענין התפילין סוף דרוש (ד הובא בשם האריז"ל, 'וגם צריך שישחיר פנים ואחור שחורות כעורות', וכתב על כך **הבן איש חי** (שנה א פרשת פי, שרה, אות ד) למרות שעל פי הסוד משחירין הרצועות פנים ואחור כמבואר בשער הכוונות בשם האריז"ל, 'לא נהגו כן', ובירר מנהג החסידים בירושלים ואמרו לו שיש נזהרין להשחיר פנים ואחור, ויש שאין מדקדקין בזה, וכתב המקובל **רבי יעקב סופר** (קול יעקב סימן לג ס"ק יג) שלא נהגו כן.

3. פלומס הרצועות החידושים!

צביעה בתוככי הענב: בעשרות שנים האחרונות, התחדש שיטה חדשה בקרב עושי הרצועות, וככל שעובר הזמן נכנס יותר

אבותינו, אין לחדש דבר ואין לנו להדר בזה, וגם שלא יסתכן ההלכה. וכאשר אחד העלה חשש, שמא השריה בצבע לא נחשב 'מעשה צביעה', ועוד שלא נחשב 'לשמה' כיון שאין דין להשחיר בתוך הרצועה, השיב כי יש ליישב את החששות, אבל בכל זאת אין לשנות ממה שהיה בזמן חז"ל ובימי אבותינו, וחדש אסור מן התורה. והעיד **כ"ק אדמו"ר מבאבוב שליט"א**, על אביו **כ"ק אדמו"ר מבאבוב זצ"ל** שהתנגד בתוקף למנהג החדש לצבוע את הרצועות מכל הצדדים, ואין לשנות ממנהג אבותינו לדורותיהם שלא עשו כך, שכן מנהג ישראל תורה, וחדש אסור מן התורה.

מנהג ליחיד ולא להורות לרבים: לדעת הג"ר **שמואל הלוי ואזנר זצ"ל** (שר"ת שבט הלוי חלק ט סימן טז) שהכל אמת ונכון, אבל מכיון שכל הפוסקים מזמן השו"ע ועד ימינו, **הבית יוסף, הרמ"א, ברכי משה, הלבוש, הרדב"ז הכנסת הגדולה, והשו"ע הרב** לא נהגו כן אפילו להידור ולנוי בעלמא, ודאי היה להם טעם מדוע לא הנהיגו כן בדבר קל כזה, ולמה לנו לשנות פני ההלכה, ולכן אם יחידים נהגו כך, תבוא עליהם הברכה, אך אין צורך להנהיג דרך הוראה לרבים, והנח להם לישראל כי בני נביאים הם.

ובנו הג"ר **בן ציון ואזנר שליט"א** (שבט הלוי חלק יא סימן קסח אות ב), האריך להוכיח מכמה טעמים שאין לצבוע את הרצועות משני הצדדים, וצייד שיש חסרון ברצועות אלו, שאם שחורות רק בצד החיצון לא יכשלו בהיפוך הרצועות, ואף אם בטעות יתהפך ניכר לכל, וכשיראו יעירו לו ויתקן מיד, אבל אם צבוע משני צדדים לא יביחשו שהתהפך. **[בקובץ אור ישראל (קובץ מז), מופיע תשובה על הפקפקים שהעלה].**

וכן העיד הג"ר **גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א** מה ששמע מזקנו הג"ר **לוי רבינוביץ זצ"ל** בעל מעדני השולחן, שאינו מחליף לרצועות שחורות משני הצדדים, כי אם תתהפך הרצועה לא יביחשו אחרים שהתהפך ולא יעירו לו.

עצה טובה: והוסיף **חכם אחד שליט"א**, שיתכן לפרש בכוונת השבט הלוי, שגדולי ישראל לא יקבעו הוראה לצביור לנהוג כך, כיון שלא מצויים בפוסקים שצריך לחשוש לרמב"ם אפילו להידור, אך אם אדם לעצמו רואה שהוא כל הזמן צריך לצבוע את הרצועות המתקלפות ומתגלה הלכך שבהם, יש לו פתרון טוב לשחורות הרצועות על ידי שיחקר רצועות ספוגות בדיו, אך לא מצד הוראה שרצועות אלו יותר מהודרות.

וכפי שנהג **הגרא"ל שטיינמן זצ"ל** (מדושני עונג סימן טו עדות נכדו, כאיל תערוך או"ח עמוד צד) כשהחליף את הרצועות בשנותיו האחרונות בחר ברצועות שחורות משני הצדדים, למרות שמצד הדין לא נהגו כהרמב"ם מכל מקום בפועל מרזיח שלא צריך לצבוע את הרצועות בכל פעם מחדש.

יומא חד אתהפיקא ליה רצועה דתפילין, ויתיב עלה ארבעין תעניתא. ונפסק **בשו"ע** (סימן כז סעיף יא), 'צריך שיהיה השחור שברצועות לצד חוץ ולא יתהפכו, בין של יד בין של ראש'. וכתב **המשנ"ב** (ט"ק לח), ואם נתהפכו מדת חסידות הוא להתענות או לפדות בצדקה. ונחלקו הפוסקים על מה עיקר הקפידא בהיפוך הרצועות, **בכף החיים** (סימן כז ס"ק גא), ו**בשול"ת זרע אמת** (סימן לב), ו**ברבי"ר** (שם), משמע שגם אם יצבע בשחור לצד הפנימי (צדו להשיגה שלא יתהפכו הרצועות, אולם **בשו"ת זרע אמת** כתב שמשמעות ה**טור**, שיעקר הטעם שלא יתהפכו הרצועות, כדי שלא יראה הצד שאינו שחור.

המעדיפים שחור משני צדדים טוענים שמרויחים שאין חשש היפוך הרצועות, שגם אם יתהפכו ישאר שחור. אכן לא הרויחו כלום לפי הרבה פוסקים שהובאו לעיל, הסוברים שגם ברצועה שחורה משני צדדים יש דין שהצד החיצוני שהוא חלק יהיה כלפי חוץ ולא הצד הפנימי שאינו חלק.

4. הוראות גדולי ישראל

אין לנהוג כן: העיד **הגרב"צ קוק שליט"א** ששמע מהגרי"ש **אלישיב זצ"ל** שאם אדם מניח רצועות שחורות משני צדדים כדי לחוש לשיטת הרמב"ם שצריך שחור משני צדדים, אינו כהלכה, כיון שהמנהג לא לחוש לשיטת הרמב"ם, אבל אם מניח רצועות שחורות משני צדדים, כדי להרויח שלא יצטרך לתקן את חסרון השחורות, שפיר נהוג כהלכה.

והעיד הג"ר **מנחם יהודה גרוס שליט"א** ראש ועד לשכת הקודש (לשכת הקודש חלק ב עמוד קנט), כאשר החליף הגרי"ש **אלישיב זצ"ל** רצועות, לא לקח רצועות שחורות משני צדדים, אלא העדיף לקחת רצועות שחור מצד אחד, כפי שהיה המנהג משנים קדמוניות שלא חששו לשיטת הרמב"ם, ולא כפי שקמו מחמדים ופרצו מנהג זה. ובספר **אשרי האיש** 'וא"ח חלק א עמוד כט), שהגרי"ש הסביר את עצמו, שלא הסכים לקחת צבוע משני צדדים, וצבוע בחודי הרצועות, שלא יטעו לומר שחייבים לנהוג כך, והיה זה כמציא לעז על הראשונים.

ולדעת **הגר"נ קרליץ זצ"ל** (עדות נכדו שליט"א), אמנם אין חסרון בשחור מב' צדדים, אבל אינו רואה סיבה לקנות רצועה זו, וכאשר החליף את הרצועות שלו לא החליף לשחור מב' צדדים.

ולדעת **הג"ר חיים קנייבסקי שליט"א** (דעת נוטה תפילין עמוד שיג, תשובה תרד והערה 820), כיון שחז"ל לא נהגו כן כמבואר ב**גמ'** (מועד קטן דף כה), 'אתהפכא ליה רצועה', דהיינו שלא צבעו מאחורי, ו**בפרי"י ותוס'** (מנחות לה: ד"ה ונוייהן לבר) שאין משחירין בפנים. ומעולם לא עשו כן אבותינו ואבות

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- א. **שחור מצד אחד:** הלכה למשה מסיני הרצועות מבחוץ חובה שיהיו שחורות. אבל אחורי הרצועות רשאי לצבעם בכל צבע שירצה, חוץ מאדום.
- ב. **שחור משני צדדים:** שיטת הרמב"ם שיש להדר משום נוי להשחיר הרצועות משני צדדים. רבים מהפוסקים כתבו שלא נהוג כן. ולכ"ז מותר לצבוע בשחור את אחורי הרצועה. בשם האריז"ל יש לצבוע משני צדדים, והבן איש חי כתב שהמנהג לצבוע רק מצד החיצוני. המהר"ל דיסקין היה לו צבוע משני צדדים, והגרי"ז היה לו צבוע רק מצד אחד.
- ג. **הרצועות הצבועות:** בשנים האחרונות המציא סוג רצועות חדשות, הטבולות בדיו שחור ולא רק צביעה מבחוץ, והתועלת שלא יתקלף הצבע לעולם, ועוד דברים. בפולמוס שהתעורר נאמרו השיטות הבאות: א. אין לשנות פני ההלכה ואין להנהיג דרך הוראה לרבים, כי מצד הדין ההוראה שחור מצד אחד, ואם יחידים רוצים לנהוג לצבוע משני צדדים תבוא עליהם ברכה. ב. אין לנו להדר בזה, כדי שלא יסתכן ההלכה שלא חוששים לשיטת הרמב"ם. ג. הידור חשוב לנהוג כן.
- ד. **נתהפכה הרצועה:** אסור שיתהפך הרצועה, ויחידשו הכף החיים ועוד אחרונים, שגם אם צבוע בשחור מצד שני יש איסור שיתהפך. מאידך בטור משמע שאם שחור משני צדדים אין חסרון שמתהפך.

משיב כהלכה

ההגדרה השבוע על 100 שקל במזומן

שאלה: איזה מאכלים נהגו לאכול בראש השנה לסימן טוב, ומה סדר אכילתם?

מקורות: מבואר בגמ' (הוריות דף יב.), ונפסק בשו"ע (סימן תקפג טע"א) י"א אדם רגיל לאכול בראש השנה..... האם הענין הוא לאוכלם או לראותם, האם הסגולה דווקא כשאוכל בסדר מסוים? האם הסגולה דווקא במאכלים שהזכירו בגמ', או יכול להוסיף כד' הטובה עליו?
ועיין כף החיים (סימן תקפג ט"ק כה), ובשו"ת דברי יציב (א"ח סימן רנג).

במדור זה מופיע שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה מובחרת על השאלה נכנס להגרלה! ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות הנכונות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב. ניתן גם לענות בעילום שם, בלי להיכנס להגרלה.

נא להעביר את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה). בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שולח 4
2. בעמדת 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גיליון 'עומק הפשט'
3. בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
4. בכפס מספר 6507823-1532
5. במייל 5047867@gmail.com

הזוכה בהגרלת גיליון 278 על סך 100 ש"ח האברך המופלג הרב משה אפרים אינדיק שליט"א כולל 'דורשי ציון' ביתר עילית

מדור זה הוקדש השבוע לעילוי נשמת האשה הצדקנית מרת אסתר בת מונס ע"ה נלב"ע ד' אב תשע"ח ת.צ.צ.ב.ה.

בית הוראה הילכתא

תקיעת שופר בקורונה

ד"ר ליבוניץ ה"ו עורר לגבי תקיעת שופר אם יתברר שהבעל תוקע חולה בקורונה, קיים חשש שידביק את הציבור, כי נושף בכח והרוק מתפזר לצדדים. ובעיקר חשש למקריא, ומחיצה ביניהם לא יעזור כי הרוק עולה למעלה ומתפזר ויורד. ולמעשה הורה הג"ר **צבי ובר שליט"א** שאין לשנות כלל בצורת תקיעת שופר, שכולו רחמים וזכות המצווה תגן עלינו.

בגיליון **חוקי חיים להג"ר חיים אהרן בלייער שליט"א** (גיליון מספר 192) מעורר על דיני תקיעת שופר ראש השנה תשפ"א. בבידן הקורונה, ומוזהיר לא לשמוע על טענות המתחכמים והמתחדשים לכסות פי השופר עם מסכה, ויש בזה פסול מצד הדין משום 'שינוי קול', ואף אם אין שינוי קול פסול, כיון שהקול עובר דרך הכיסוי, וצריך קול שופר ולא דבר אחר.

גם אין להפוך השופר לכיון מטה, כי אם למעלה משום ע"ה אלקים בְּתִרְעָה. ואין לתקוע מחוץ לחלון, כי יש דין לתקוע ליד הבימה מכמה טעמים. ואין למעט בתקיעות בציבור, כי המנהג להשלים למאה קולות. ורק אם יש צורך אפשר להוריד את התקיעות של אחרי התפילה. ויש ליזהר לא לשמוע קולות משני תוקעים ביחד, ואם שומעם כאחד יכון שיוצא רק מבעל תוקע המסוים. עיין שם עוד. יש שהציעו עיצה: א. למנות מקריא שכבר היה לו קורונה. ב. המקריא והציבור יעמדו במרחק מהתקע.

עדכוני הלכה

חיתולים מאושרים לשבת

בימים האחרונים פורסם על ידי חברת 'פמפרס' המשווקת חיתולים 'בייבי דרי' 'מאושר לשימוש בשבת' מטעם בד"ץ בנשיאות הג"ר עמרם פריד שליט"א. האישור על כך שאין כל חשש הילכתא בשימוש בשבת.

בין החששות ששייך בחיתולים; אם לא חתון מספיק 'מחתך' ו'מכה בפטיש', פתיחת סוגר עם דבק 'מתני' ו'קווע', סגירת סוגר עם דבק 'תופר', אם יש פס שמשנה צבעו בספיגת נוזלים 'צובע' אם 'ניחא ליה' בסיומן.

נושא הגיליון הבא:

'אכילת סימנים בראש השנה'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעזור את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

אפשרות להנצחה לע"נ, לרפ"ש, וכדומה.

ניתן לשלוח רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

אפשר לתרום עבור הוצאת הגיליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס' ו'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

גיליון שבועי עומק הפשט
שיעורים וימי עיון
בית הוראה טלפוני
בידור הלכה אקטואליים
קו מידע הלכתי
חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי

02-5377-085

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...

לקבלת הגיליון במייל: 5047867@gmail.com

פקס: 02-6507823